kotarpiui ir greičiausiai sieti su Karūžiškės dvarelio veikla apylinkėse. Konkreti šių akmenų grindinių paskirtis lieka neaiški.

Medvėgalio kalne ištirti 3 šurfai (bendras 3 m^2 dydžio plotas), dviejuose jų, kastuose kalno P šlaite esančioje terasoje, aptiktas 20–45 cm storio pilkas – tamsiai pilkas kultūrinis sluoksnis su degėsiais bei lipdyta keramika, gyvulio dantimis. Geriau jis išlikęs šurfe 2, kur pasiektas po 40–60 cm storio rusvai pilku smėlingu dirvožemiu (2 pav.). Tarp jame rastos keramikos šukių 9 buvo lygiu paviršiumi ir 3 grublėtos (?) – 10 sienelių ir 2 priedugniai. Labiau į kalno pašlaitę kastame šurfe 3 kultūrinis sluoksnis yra erodavęs – greičiausiai suslinkęs nuo minėtos terasos. Taigi Medvėgalio kalnas irgi yra piliakalnis, pilies gyvavimo laikotarpiu naudotas kaip kitas priešpilis. Kalno ŠV pusėje matoma terasa XIX a. suformuota kapinėms, dabar esančioms labiau į PV nuo jos. Joje kastame šurfe 1 rastas tik 80 cm storio rudo žvyro su gausiais akmenimis sluoksnis. Piliakalnio aikštelės žvalgymai kalamaisiais zondais (iš viso 20 vietų) ir georadaru parodė, kad joje esama bent 70 cm storio kultūrinio sluoksnio, o arčiau ŠV pylimo, atrodo, pastebimas ir buvęs piliakalnio aikštelės perplanavimas. Georadaro profilis per terasą Medvėgalio kalno P šlaite leidžia įtarti jos P pakraštyje buvus dabar jau visiškai niveliuotus įtvirtinimus. Medvėgalio archeologinio komplekso tyrimus numatoma tęsti 2017 m. Negausūs radiniai perduoti LNM.

The Investigation of the Medvėgalis Complex

In 2016, BRIAI, with the support of Šilalė District Municipality, investigated Medvėgalis Hill and the conjectured site of a secret paved path in the Medvėgalis Archaeological Complex (Šilalė District, West Lithuania). A total of 26 m^2 (two trenches) were excavated in the swamp to the N of Medvėgalis Hill and stone paving probably dating to the Early Modern period was discovered (Fig. 1). Three test pits (3 m^2) were excavated on Medvėgalis Hill and a 1st-millennium cultural layer with hand built pottery was found (Fig. 2).

Gintautas Zabiela

Žvalgymai Šeimyniškėlių piliakalnyje

2016 m. pavasarį Anykščių rajono savivaldybės meras Kęstutis Tubis atgaivino dar 2005 m. parengtą ir 2006 m. pakoreguotą, išskiriant pirmąjį realizavimo etapą, medinės statybos Šeimyniškėlių piliakalnyje (Anykščių r., Anykščių sen.) (UK 1886) projektą. Jis numatė medinės pilies gynybinės sienos su dviem bokštais statybą ant didžiojo (PR) piliakalnio pylimo. Nors šio pylimo pjūvis buvo padarytas dar 2002 m. (*ATL 2002 metais*, 2005, p. 49–52), ir bendra sampilo struktūra žinoma, 63 gelžbetoninių 20 cm skersmens polių iki 3 m gylio įrengimas pagal projektą be archeologinių tyrimų netyrinėtose pylimo dalyse buvo negalimas. Siekiant kuo mažiau pažeisti pylimo struktūrą ir kartu nepradėti didžiulių jo tyrimo darbų, grįžtiniai gelžbetoniniai poliai buvo pakeisti įsukamais sraigtiniais – technine naujove, mažiausiai ardančia archeologinį paveldą. Įsukant tokį polį žemė išspaudžiama į šonus – taip pat, kaip augant medžiui daro storėjančios šaknys. Esant reikalui toks polis lengvai pašalinamas jį išsukant ir lieka tik užpilti biriu gruntu jo vietoje likusią skylę. Toks sprendimas leido pirmajame medinės pilies statybos etape apsiriboti žvalgymais statybų vietoje nuimant viršutinį povelėninį 10–20 cm storio sluoksnį.

0 3 cm

1 pav. Radiniai nuo piliakalnio pylimo. G. Zabielos nuotr.
Fig. 1. Finds from the hillfort's bank.

Prieš šiuos darbus visą piliakalnio teritoriją metalo detektoriais žvalgė metalo ieškiklių naudotojų klubo „MINK" nariai. 12 žmonių maždaug 3 ha plote dirbo apie 50 valandų. Pats piliakalnis jau žvalgytas metalo detektoriumi jį tiriant 1993–2006 m., tad didžioji metalinių dirbinių dalis iš paviršinio sluoksnio jau buvo išrinkta ir tarp 2016 m. surastų radinių dominavo XXI a. palikimas.

Žvalgant aptikti 24 registruoti radiniai. Iš jų 9 yra iš piliakalnio gyvavimo laikotarpio (jo paskutinio etapo – XIV a. pabaigos). 6 bronziniai radiniai (1,5 cm aukščio žvangučio formos saga, 2,2 cm aukščio žvangutis X formos išpjova, 2,5 cm skersmens grandis, bronzinio rakto 3,3x2,2 cm dydžio rombinė galvutė, apvalios skardinės segės ir apyrankės lankelio su sukimo imitacija fragmentai) rasti piliakalnio aikštelėje ir šlaituose, 2 geležiniai (12,1 cm ilgio yla ir pentino lankelio pusė su keturkampiu užbaigimu dirželiui įverti) bei dar vienas bronzinis kitos apvalios skardinės segės fragmentas – ant didžiojo pylimo (1 pav.). Čia nuėmus velėną nuo bendro 277 m^2 ploto, vidiniame jo šlaite, pylimo ŠV dalyje 20–30 cm gylyje 8,5x2,2–3,5 m dydžio (apie 17 m^2) plote atkastas tamsiai pilkos žemės kultūrinis sluoksnis su iki 23x13x12 cm dydžio degusiais akmenimis, molio tinko trupiniais, žymintis čia stovėjusio pastato vietą, stratigrafiškai datuojamas XIV a. pabaiga. Iš XX a. radinių įdomesnis yra piliakalnio Š papėdėje rastas 1928 m. nukaltas neaišku kaip čia patekęs Lietuvos nepriklausomybės dešimtmečiui skirtas bronzinis medalis ir PR griovyje aptikta geležinio lazdelinio smeigtuko replika, pamesta „gyvosios archeologijos" renginių metu.

Piliakalnio teritorijoje žvalgymų metu surinktos 222 TSRS ir Lietuvos Respublikos monetos, kaldintos nuo 1945 m. iki dabar. Stebėtinai daug piliakalnio lankytojai (matyt, daugiausia vaikai) pametė litų ir centų – net 175 monetas.

Piliakalnio papilyje II būsimo muziejaus sklypo – pilies imitacijos sienos stulpų vietose žvalgyta 14 kasinių (bendras 8,16 m^2 dydžio plotas) ir 32 m ilgio 8 m^2 ploto elektros kabelio trasa, kultūrinio sluoksnio ar archeologinių radinių neužfiksuota.

Po žvalgymų į piliakalnio pylimą įsukti sraigtiniai pamatai, tačiau žiemos pradžioje projektas sustabdytas. Žvalgymų metu surinkti radiniai perduoti AM.

The Field Survey at Šeimyniškėliai Hillfort

In 2016, a survey was conducted after the realisation of the project to construct a wooden castle at Šeimyniškėliai Hillfort (Anykščiai District, East Lithuania) began. With the help of a metal detector, nine artefacts dating to the late 14th century were discovered in the upper soil layer, which was up to 20 cm thick, including three artefacts on the hillfort's great (SE) bank (Fig. 1). A cultural layer dating to the late 14th century was also found on the bank's interior side.